

25.06.2019

TÜRKİYE'NİN SAVUNMA-GÜVENLİK-DIŞ POLİTİKASINI İLGİLENDİREN GELİŞMELER

ORTADOĞU-AFRİKA

Trump'tan İran'ın düşürdüğü İHA'ya karşı dini lider Hamaney'e yaptırım kararı... ABD Başkanı Donald Trump, Oval Ofis'te düzenlediği basın toplantısıyla İran'a yönelik yeni yaptırımları açıkladı. Trump, İran'ın ABD'ye ait insansız hava aracını (İHA) düşürmesinin ardından söz konusu yaptırımların kaçınılmaz olduğunu dile getirerek, "Pek çok isimle birlikte İran liderini de hedef alan çok güçlü yaptırımlar getiren başkanlık kararnamesini imzalıyorum. Bugünkü adımımız, bir İHA'mızın düşürülmesi de dahil son haftalarda İran rejiminin saldırgan birçok davranışının sonucudur" değerlendirmesinde bulundu. ABD Başkanı, İran'ın hareket tarzındaki asıl sorumluluğun İran lideri Hamaney'de olduğunu, bu sebeple söz konusu yaptırımlardan onun da etkilendiğini ifade etti.

Umman'dan 'ABD'den İran'a mesaj taşıdığı' yönündeki iddialara yalanlama... Bakanlıktan yapılan yazılı açıklamada, İran'a, ABD'ye ait İHA'yı düşürmesinin ardından, Washington yönetiminin mesajını ilettikleri yönünde çıkan haberlerin doğru olmadığı ifade edildi. Bölgedeki mevcut gelişmelerin dikkatle takip edildiği vurgulanan açıklamada, şu ifadeler yer verildi: "İran ve ABD taraflarının sağduyuyla hareket etmelerini ve aralarındaki meseleleri çözmek için diyalog yoluna başvurmalarını ümit ediyoruz".

Zarif'ten 'B Takımı diplomasi değil, savaş istiyor' uyarısı... İran Dışişleri Bakanı Zarif, Twitter hesabından paylaştığı mesajında, ABD Başkanı Trump'ı Beyaz Saray Ulusal Güvenlik Danışmanı Bolton'un başını çektiği "B Takımı" konusunda uyardı. Zarif mesajında şu ifadeler yer verdi: "Donald Trump, ABD askeri güçlerinin Basra Körfezi'nde işi olmadığı konusunda yüzde yüz haklı. Güçlerini çekmesi, ABD ve dünyanın menfaatlerine tamamen uygun ancak B Takımı'nın ABD'nin çıkarlarıyla ilgilenmediği açıkça ortada. Diplomasiyi küçümsüyorlar ve savaşa susamışlar".

İran Cumhurbaşkanı Ruhani'den ABD yaptırımlarına sert tepki... Amerika Birleşik Devletleri'nin (ABD) dini lider Ayetullah Hamaney'e yönelik yaptırım kararına tepki gösteren İran Cumhurbaşkanı Hasan Ruhani, Beyaz Saray için "zihinsel engelli" ifadesini kullandı. Ruhani, Ayetullah Ali Hamaney ve yakın çevresine yönelik yaptırımların bir sonuç vermeyeceğini çünkü ruhani liderin yurt dışında mal varlığının olmadığını belirtti. Son yaptırımları ABD'nin 'çaresizliği' olarak niteleyen Ruhani, "Beyaz Saray'ın kararları 'zihinsel geriliği' anlamına geliyor." dedi. Ruhani ayrıca ABD'nin Tahran ile diyalog kurmak istediği konusunda 'yalan söylediğini' belirtti. Başkan Donald Trump ülkesinin İran'a yönelik yeni yaptırımlarını öngören başkanlık kararnamesini imzaladığını duyurmuştu. Trump, İran'ın dini lideri Ayetullah Ali Hamaney ve çevresini hedef alan yeni yaptırımların İran'ın geçen hafta Umman Körfezi'nde ABD'ye ait insansız hava aracını düşürmesine misilleme olduğunu belirtmişti.

Etiyopya'da darbe girişiminin lideri öldürüldü... Etiyopya'nın Amhara eyaletinde darbe girişimine kalkışan güvenlik şefi Asaminew Tsige kaçmaya çalışırken öldürüldü.

AVRUPA – AB

Almanya'da iki savaş jeti çarpıştı... Almanya'nın Mecklenburg Vorpommern eyaletinde Alman Hava Kuvvetleri'ne ait iki Eurofighter savaş jetinin eğitim uçuşu sırasında birbirine temas etmesi sonucu düştüğü, pilotların birinin sağ olarak bulunduğu bildirildi. Savunma Bakanlığı'nın da doğruladığı kazada, diğer kayıp pilotun aranmasına ise devam edildiği vurgulandı. Alman medyasında yer alan haberlerde Mecklenburg Vorpommern eyaletinin Malchow kenti üzerinde birbirine temas eden iki uçağın aralarında 10 kilometre mesafe bulunan Jabel ve Nossentiner Hütte beldelerindeki ormanlık alana düştükleri ve ormanda yangın çıktığı belirtildi. Haberlerde ayrıca, Almanya'nın kuzeydoğusunda bulunan Rostock kenti yakınlarındaki 73. Steinhof Hava Kuvvetleri Taktik Filosu'na ait 3 uçağın eğitim için havalandıkları ve uçaklardan ikisinin birbirine temas etmesi sonucu düştükleri ifade edildi. Eğitime katılan üçüncü uçağın pilotunun, iki uçak pilotunun paraşütle atladığını gördüğü de kaydedildi.

İngiltere, ilk kez F-35'ler Irak ve Suriye'de kullandı... İngiltere, hava kuvvetleri filosuna yeni kattığı F-35B Lightning 2 uçaklarını ilk kez Suriye ve Irak'ta kullandığını açıkladı. Savunma Bakanlığı'ndan yapılan açıklamada, Kıbrıs'taki uçakların Irak Şam İslam Devleti (İŞİD) militanlarına yönelik operasyonlar kapsamında 14'ten fazla keşif uçuşu yaptığı belirtildi. Bomba yüklü olarak kaldırılan uçakların bombardımana katılmadığı kaydedildi. Halihazırda filosunda 17 adet F-35B uçağı bulunan İngiltere, bu sayıyı 138'e çıkarmayı planlıyor. Tanesi yaklaşık 127 milyon dolara mal olan süpersonik uçaklar, dikey olarak iniş yapabiliyor, radara yakalanmıyor. Kıbrıs'ta Ağrotur'daki İngiliz üssünde altı adet F-35B Lightning II bulunuyor. Mayıs ayı sonundan beri bölgede eğitim uçuşları yapan uçakların şimdiye kadar toplam 225 saat uçuş gerçekleştirdiği belirtiliyor. İngiltere Savunma Bakanı Penny Mordaunt, Ağrotur'daki açıklamasında F-35B'lerin ilk operasyonları için "Gerçekten tarihi bir an. Uçakların inanılmaz yetenekleri var ve bizi öncü konumuna getiriyor" dedi. F-35'lerin sonbaharda 4 milyar dolarlık Queen Elizabeth uçak gemisinden kalkış eğitimine başlayacağı belirtiliyor.

ABD

ABD Dışişleri Bakanı ile Suudi Kral'ın görüşmesinde Cemal Kaşıkçı cinayeti gündeme gelmedi... Amerika Birleşik Devletleri (ABD) Dışişleri Bakanı Mike Pompeo ile Suudi Arabistan kralı Selman bin Abdulaziz arasında pazartesi günü gerçekleşen görüşmede gazeteci Cemal Kaşıkçı'nın öldürülmesine değinilmedi. İran'ın ABD'ye ait insansız hava aracını (İHA) düşürmesinin ardından iki ülke arasındaki tansiyonun yükselmesi üzerine Pompeo; ABD'nin Körfez'deki müttefiklerine gerçekleştirdiği ziyaret kapsamında Suudi Kral Selmanla bugün görüştü. Görüşmeye katılan diplomatik yetkililer Kaşıkçı cinayetinin gündeme gelmediğini belirtti. Suudi Arabistan resmi haber ajansı SPA ise, 'Suudi Kral ve Pompeo arasında Cidde'de gerçekleştirilen görüşmede bölgesel ve uluslararası gelişmeler ele alındı' dedi. Geçen hafta Birleşmiş Milletler tarafından yayınlanan raporda Cemal Kaşıkçı'nın öldürülmesiyle alakalı olarak Suudi veliaht Prensi Muhammed Bin Salman'ın soruşturulması gerektiği belirtilmişti. Suudi muhalif gazeteci Cemal Kaşıkçı, 2 Ekim'de İstanbul'daki Suudi Arabistan konsoloslughuna girmiş ve bir daha çıkmamıştı. Gazetecinin Suudi Arabistan'dan gelen uzman bir ekip tarafından öldürüldüğü ortaya çıkmıştı.

RUSYA

Rusya'dan şarap ithalatını sınırlayarak Gürcistan'a ekonomik yaptırımları arttırma tehdidi...

Rus devlet tüketici denetleme kurumu Rospotrebnadzor bir açıklama yaparak Gürcü mallarının kalitesiyle ilgili endişeler üzerine bu ülkeden şarap ithalatına daha sıkı kontroller getireceğini bildirdi. Kremlin Sözcüsü Dimitri Peskov bu adım ile siyasi ilişkiler arasında bağlantı iddialarını reddetti.

Ancak Moskova Gürcistan ile yaşanan siyasi ihtilaflarda şarap ithalatını geçmiş yıllarda bir silah olarak kullandı. Kremlin Rus havayollarının Gürcistan'a uçuşunu askıya alırken bu durum ülkenin önemli gelir kaynaklarından turizme ciddi zarar verdi.

Başkent Tiflis'te binlerce gösterici geçtiğimiz hafta Rus milletvekili Sergey Gavrilov'un meclis başkanı kürsüsünden Rusça hitap etmesine binlerce Gürcü tepki göstererek binaya girmek istemişti. Meclis önünde toplanan protestocular polise saldırırken, polis de göstericilere biber gazı ve plastik mermiyle cevap vermişti. Olaylarda en az 240 kişi yaralanırken, Gürcistan Meclis Başkanı Irakli Kobakhidze protestolar üzerine istifa etmişti.

TÜRKİYE

IŞİD 'emiri' Kayseri'de yakalandı... Edinilen bilgiye göre, Kayseri'de Terörle Mücadele Şube Müdürlüğü ekipleri tarafından IŞİD'in eylem ve faaliyetlerinin engellenmesine yönelik yapılan çalışmalar kapsamında 2012-2016 yılları arasında IŞİD'in Irak/Musul/Muhallebiye şehri sözde emiri olduğu ve terör örgütü içerisinde havancılardan sorumlu olarak faaliyet gösterdiği tespit edilen M.S.E. isimli Irak uyruklu şüpheli şahıs düzenlenen operasyonla yakalandı. M.S.E. sağlık kontrolünden geçirilerek işlemler için emniyete götürüldü. Olayla ilgili soruşturma devam ediyor.

ABD'nin İstanbul Başkonsolosluğu görevlisi Nazmi Mete Cantürk'ün ev hapsi cezası kaldırıldı, yurt dışına çıkış yasağı getirildi... Amerika Birleşik Devletleri'nin İstanbul Başkonsolosluğu görevlisi Nazmi Mete Cantürk'ün sağlık nedenleriyle ev hapsinin kaldırılmasına karar verildi. Ancak İstanbul 27'inci Ağır Ceza Mahkemesindeki duruşmada ev hapsi cezası kaldırılan Cantürk'e yurt dışına çıkış yasağı getirildi. ABD'nin İstanbul

Başkonsolosluğunda güvenlik görevlisi olarak çalışan Nazmi Mete Cantürk'ün yanı sıra eşi Sevim Cantürk ve kızı Kevser İrem Cantürk de "Gülen oluşumuna üye olmak" suçlamasıyla yargılanıyor. Mahkemede savunma yapan 3 sanık da üzerilerine atılı suçlamaları reddederek, haklarındaki adli kontrol hükümlerinin kaldırılmasını talep etti. Talepleri değerlendiren mahkeme heyeti, sanığın üzerine atılı suçun vasıf ve mahiyeti, sabit ikametgah sahibi olması, konutu terk etmeme yasağının uygulandığı süre, sağlık durumu gibi gerekçelerle Nazmi Mete Cantürk hakkındaki "konutu terk etmemesi" şeklindeki adli kontrol hükümlerinin kaldırılmasına karar verdi. Sanık hakkındaki yurt dışına çıkış yasağının devamına karar veren mahkeme heyeti, sanığın haftada bir olmak üzere karakolda imza atmasına hükmetti. Ayrıca mahkeme heyeti, casusluk yaptığı iddiasıyla hakkında dava açılan ABD'nin İstanbul Başkonsolosluğu görevlisi Metin Topuz'un tanık olarak dinlenilmesini talep etti. Duruşmayı ABD'nin İstanbul Başkonsolosu Daria Darnell ve bazı konsolosluk görevlileri de takip etti.

Erdoğan'dan S-400 açıklaması... Cumhurbaşkanı Erdoğan grup toplantısında yaptığı konuşma esnasında S-400 hava savunma sistemleri ile ilgili şu ifadeleri kullandı: "S-400 sistemini önümüzdeki ay almaya başlıyoruz. Başka tedarik sistemlerine de kapılarımız açık olmuştur. Türkiye baskılara boyun eğmek, başkalarından izin almak zorunda değildir..."

ASYA

Çin'den maddi destek alan Endonezyalı İslami cemaatlerin Doğu Türkistan sessizliği... Endonezya'da bulunan büyük İslami cemaatlerin Çin'den aldıkları mali destek nedeniyle Doğu Türkistan'da Uygur Türklerini hedef alan insan hakları ihlallerine sessiz kaldığı öne sürüldü. Bu cemaatlerin, öğrenci bursları ve çeşitli yardım kuruluşlarına Pekin'den maddi destek sağladığı iddia edildi. Endonezya merkezli düşünce kuruluşu IPAC (the Institute for Policy Analysis of Conflict), tarafından hazırlanan raporda, Jakarta yönetiminin Doğu Türkistan'daki uygulamalara sessiz kalması ve İslami cemaatlerin tutumları mercek altına alındı. PAC yayımladığı raporda, dünyanın en kalabalık Müslüman nüfusunun bulunduğu Asya ülkesinde, Çin'in Müslümanları sistematik olarak baskı altında tutmasına hükümetin hiç tepki vermediğine dikkati çekiyor. 20 Haziran tarihli rapor, Endonezya yönetimi tarafından, "Çin'in uygulamalarının ayrılıkçı Uygurlara karşı meşru bir yöntem" olarak görüldüğüne işaret

ediyor. "Endonezya'nın Uygur Meselesine İlişkin Sessizliğini Anlatmak" başlıklı raporda, "Endonezyalılar Çin'in, toplu gözaltıların güvenlik için gerekli olduğuna dair açıklamalarına inanıyor" ifadeleri yer alıyor.

21. YÜZYIL TÜRKİYE ENSTİTÜSÜ